No. 1535 Zaterdag 31 Mei 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden f. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. J. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

VERSLAG

OMTRENT HET WETSONTWERP

tot verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1913 en van het XI de hoofdstuk der Staatsbegrooting voor datzelfde dienstjaar.

Onderdeel II van het eenig artikel van het wetsontwerp, gedrukt onder no. 2, heeft slechts aanleiding gegeven tot de vraag, of, wanneer de toegang tot de haven van Curaçao zoo belangrijk zal zijn verbeterd als thans wordt voorgesteld, niet ook maatregelen vereischt worden om dien toegang eventueel te kunnen verdedigen. Hoe beter de haven is en hoe grooter haar beteekenis wordt, hoe meer men bedacht behoort te zijn op de mogelijkheid, dat onder bepaalde omstandigheden een andere Mogendheid zich te eeniger tijd in het bezit daarvan mocht wenschen te stellen.

Naar aanleiding van het bij onderdeel III gedane voorstel, om in verband met de voorgenomen herziening van de subsidieregeling voor het bijzonder onderwijs, f 14 500 uit te trekken, werd door verscheidene leden verklaard, dat zij het standpunt, dat de Minister wenscht in te nemen tegenover de verwerping door den Kolonialen Raad van de door den Gouverneur ingediende Ontwerp-verordening tot wijziging van de bestaande subsidieregeling voor het bijzonder onderwijs, geenszins konden goedkeuren.

De Minister is van oordeel, dat de beslissing van den Kolonialen Raad op minder juiste gronden berust en dat er voor het Opperbestuur alle aanleiding bestaat om de regeling, zooals die door den Gouverneur in het aanvankelijk ontwerp was neergelegd, ter hand te nemen.

Evenbedoelde leden zagen in een optreden, als blijkens deze woorden in 's Ministers voornemen ligt, een niet gerechtvaardigde inbreuk op de autonomie der kolonie. Heeft de Koloniale Raad ten aanzien van een zaak, die geheel ligt op het gebied van de huishouding der kolonie, een beslissing genomen, dan behoort de Regeering van het moederland niet dan bij hooge uitzondering in te grijpen, en wel het laatst, wanneer de beslissing van den Raad eenigermate een politiek karakter draagt. Door zulks te doen, mengt de Regeering zich in den politieken strijd in de kolonie en niets is er, wat zij angstvalliger behoort te mijden. Indien de moederlandsche Regeering, al naar haar politieke gezindheid, de eene politieke partij in de kolonie steunt tegenover de andere en niet schroomt daartoe art. 48 van het Regeeringsreglement in werking te stellen, komt in het bestuur een element, dat tot hoogst bedenkelijke toestanden kan leiden en dat zeker niet in staat is den eerbied en het ontzag der kolonie tegenover de Regeering van het moederland te verhoogen.

Men wees hierbij op een artikel in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van Woensdag 12 Maart jl. (Ochtendblad B), waarin herinnerd wordt aan de waarschuwing, die in 1895 mr. A. J van der Houven van Oordt reeds heeft doen hooren tegen een bepaling, krachtens welke een Koninklijk besluit koloniale verordeningen geheel op zijde zou kunnen schuiven, en voorts aan de woorden, door den Minister Cremer in de vergadering der Tweede Kamer van 14 November 1900 gesproken, dat nl. het nieuwe voorschrift van het Regeeringsreglement (art. 48) allerminst strekte om het zeggingsschap der autoriteiten in de kolonie te breidelen, maar om het Opperbestuur in staat te stellen de ingezetenen zoo noodig te beschermen tegen een eventueele oligarchische neiging van den Raad. Dat in casu sprake is van een besluit, door een oligarchische gezindheid ingegeven, zal wel door niemand worden beweerd. Het berust integendeel op zeer zakelijke gronden, over welker juistheid de hier aan het woord zijnde leden thans geenerlei oordeel wenschten uit de spreken, van oordeel als zij waren, dat de vraag, of de Regeering reden heeft art. 48 van het Regeeringsreglement toe te passen, juist buiten de appreciatie van de in den Kolonialen Raad aangevoerde gronden moet worden gelaten.

Die vraag kan slechts worden beantwoord aan de hand van algemeene inzichten in zake de taak van den Kolonialen Raad en de moederlandsche Regeering. Het inzicht, dat deze leden daaromtrent huldigen, achtten zij juist weergegeven in de rede van den Minister Keuchenius in de vergadering der Tweede Kamer van 5 December 1888, waarin hij, sprekende over Suriname, o. a. de volgende, ook in het genoemde dagbladartikel weergegeven, woorden sprak:

„De Minister van Koloniën zou zeer zeker den geest en de letter van het Regeeringsreglement miskennen, indien hij wilde ingrijpen in de eenmaal aan den Gouverneur van Suriname en de Koloniale Staten verleende macht (om zelf de voor hunne kolonie noodige regelingen te treffen). Slecht daar, waar het maatregelen geldt, waarbij 's Rijks belangen meer rechtstreeks betrokken zijn of voor zoover door de handelingen van het koloniaal bestuur 's Rijks belangen zouden kunnen geschaad of gekrenkt worden, is de Minister van Koloniën geroepen tusschenbeide te treden."

Door andere leden werd tegen deze beschouwingen 's Ministers standpunt in bescherming genomen, op de gronden, in de Memorie van Toelichting aangevoerd. De nieuwe subsidieregeling is huns inziens noodzakelijk om het bijzonder onderwijs in staat te stellen zijne taak te vervullen. Sommigen dezer leden verklaarden voorts, dat naar hunne meening juist het feit, dat het een votum met een politieken ondergrond gold, voor den Minister eene goede reden inhield om tusschenbeide te komen en de belangen der zaak zelve, losgemaakt van de politiek, te behartigen.

De Commissie van Rapporteurs, vertrouwende, dat de Minister bereid zal zijn vorenstaande opmerkingen en vragen alsnog schriftelijk te beantwoorden, is van oordeel, dat daarmede de mondelinge behandeling van de wetsontwerpen genoegzaam zal zijn voorbereid.

Aldus vastgesteld den 2den Mei 1913.

BICHON VAN IJSSELMONDE.
DE MEESTER.
VAN HAMEL.
BOGAARDT.
VAN BYLANDT.

Nota naar aanleiding van het Verslag.

(*Ingezonden bij brief van 5 Mei 1913*)

De vraag of, wanneer de toegang tot de haven van Curaçao de voorgestelde verbetering zal hebben ondergaan, niet ook maatregelen vereischt worden om dien toegang eventueel te kunnen verdedigen, zal, naar de meening van ondergeteekende, een punt van overweging dienen uit te maken, wanneer de beteekenis der haven in die mate mocht blijken te stijgen, dat zij de ongetwijfeld zeer hooge kosten zou rechtvaardigen, welke gepaard zouden gaan met eene herziening van de thans voor hare beveiliging getroffen maatregelen.

De ondergeteekende kan zich niet vereenigen met de door verscheidene leden te kennen gegeven meening, dat er van eene niet gerechtvaardigde inbreuk op de autonomie der kolonie sprake zou zijn, wanneer gevolg gegeven werd aan het voornemen der Regeering om de regeling van het bijzonder onderwijs, zooals die door den Gouverneur in zijn aanvankelijk ontwerp was nedergelegd, ter hand te nemen. Ongetwijfeld behoort het uitzondering te blijven, dat de Regeering van het moederland ingrijpt, wanneer de koloniale wetgevende macht ten aanzien van eene zaak, die geheel ligt op het gebied van de huishouding der kolonie, eene beslissing genomen heeft; de ondergeteekende kan echter niet toegeven, dat het motief van zoodanig ingrijpen nimmer zal mogen worden ontleend aan het resultaat van een onderzoek naar de juistheid van de zakelijke gronden, waarop eene beslissing als hoogerbedoeld gebaseerd was. Een zoodanig standpunt kan, naar zijne meening, bezwaarlijk worden gehandhaafd, wanneer rekening gehouden wordt met hetgeen in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van de regeeringsreglementen van Suriname en Curaçao gezegd is ten aanzien van de toepassing van artikel 48 van die reglementen. Uitdrukkelijk is toenmaals in de Memorie van Toelichting van het betrekkelijke wetsontwerp verklaard, dat wanneer zich een conflict mocht voordoen in de kolonie, doordat eene ontwerp-verordening van den Gouverneur werd verworpen, eene Koninklijke beslissing over de zaak zelve mogelijk moet zijn en het is zeker niet denkbaar, dat bij zoodanige beslissing een onderzoek naar de zakelijke gronden, waarop de Koloniale Raad zijne beslissing genomen heeft, achterwege kon blijven. De vraag of aan eene beslissing al of niet een politiek karakter moet worden toegekend, kan daarbij veilig buiten beschouwing worden gelaten.

De ondergeteekende is daarom van meening, dat hij geheel in den geest van artikel 48 van het Regeeringsreglement zal handelen wanneer hij de regeling van de onderwijssubsidies, die gelijk door hem in de Memorie van Toelichting werd betoogd, dringend noodig is, wanneer op de begrooting de daarvoor noodig geachte gelden zullen zijn uitgetrokken, alsnog ter hand neemt.

Te recht wordt in het Verslag opgemerkt, dat de nieuwe subsidieregeling noodzakelijk is om het bijzonder onderwijs beter in staat te stellen zijne taak te vervullen; de ondergeteekende moge daarbij opnieuw er op wijzen, dat een groot deel der bevolking belang heeft bij de totstandkoming van die regeling. Dat onder die omstandigheden inderdaad moeilijk sprake kan zijn van eene niet gerechtvaardigde inbreuk op de autonomie der kolonie wanneer de regeling dezer aangelegenheid door de Regeering wordt ter hand genomen, is, naar de meening van den ondergeteekende, dan ook niet twijfelachtig.

De Minister van Koloniën

De Waal Malefijt.

Curaçaosche Bitjes en Datjes.

Dat deez' copie later dan oirbaar ter perze gaat, zit 'm ook wel 'n beetje in onze anti-diluviaansche toestanden hier buiten omtrent mailbezorging en verzending.

Van stad to Westpunt geen enkele bus om je correspondentie te posten, facteurs, brievenbestellers, postboden, die de kleinste Hollandsche dorpen rijk zijn, zijn hier in onze buitendistricten 'n ongekende luxe.

Alleen wordt je thuis bezorgd, akelig op tijd, belastingbiljetten-waarschuwingen door [illegible] tasch.

Als je niet gewichtig genoeg bent om te zorgen, dat je mail gehaald wordt in 't postkantoor over de haven, wat ook telkens 4 centen bruggeld beteekent, dan blijft ze daar ten eeuwigen dage, j'y suis, j'y reste.

Die toestand is niet gezond.

Komt daar nog bij, dat bij eventueel laat komen van mailsteamer, je speciale renbode vergeefsche reis maakt heen en weer naar postkantoor.

Maar betaald moet ie worden.

Komt daar nog bij, dat 'n aangeteekend stuk, 4 reizen up and down beteekent.

En 'n ezel-ruiter gaat niet speciaal voor je naar stad, onder de pop.

Zoodat om zoo'n brief thuis te krijgen je maar eventjes zoo' f 2.08 moet opdokken.

Dat is toch eigenlijk al te mal, mij tenminste convenieert 't absoluut niet.

Waarom correspondentie niet geëxpedieerd met [illegible]?

Omdat die goede menschen ze van de 10 keer 9 keer vergeten of verliezen.

En dan is 't maar 't beste om kalm te blijven.

Mr. Redacteur. Zorg u, dat we 'n

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

XX.

Terugherinnering: Een jong krijgsman, Edgar Glenwood, leeft met vrouw en kind in ballingschap; zijne echtgenoote, Anna, heeft in 't geheim haren vader bezocht en hem op zijn sterfbed het H. Doopsel toegediend. Zij worden steeds bijgestaan door een zekeren Deyman, die aan hun dochtertje, eveneens Anna geheeten, het H. Doopsel toedient, nadat hij onder geheimhouding Anna heeft verklaard Priester te wezen, zich naar Cornwall heeft laten zenden als een veroordeelde, maar eigenlijk om de aldaar stervende mijnwerkers bij te staan in hun laatste oogenblikken.

De ziekte van de kleine Anna was gelukkig niet van ernstigen aard; na eenige dagen was zij zoo goed als hersteld en scheen het, dat God deze ziekte slechts had willen gebruiken als een aanleiding, om het kind het H. Doopsel te laten ontvangen en om de ongelukkige moeder te doen weten, dat zij steeds een Priester der Roomsche Kerk in hare nabijheid had. Edgar zelf wist niets van hetgeen er gebeurd was; voor haar was het een groote troost, bij al haar beproevingen te kunnen zeggen: ik heb mijn plicht gedaan.

„Ik had nooit kunnen denken, zoo sprak ze eens met Deyman, wat een moeder gevoelt voor haar kind, als het door de wateren des Doopsels van zijne zonden gereinigd, een engeltje in den Hemel is gelijk geworden. Eertijds beminde en vereerde ik mijn kind, maar nu aanbid ik het!"

„Dat is toch zeker door u bedoeld bij wijze van spreken, niet waar", zeide Deyman haar.

„Hoe zoo?" vroeg Anna.

„Wel; alleen God mag men aanbidden en niemand of niets anders".

„Is dit de leer der Katholieken?" vroeg Anna verder.

„Ja, antwoordde Deyman; wist gij dat niet?

„Neen, zeide ze; ik heb toch meermalen gehoord en meen 't zelfs gezien te hebben, als ik wel eens bij Katholieken binnentrad, dat men voor het beeld van een Heilige lag neergeknield, om dien te aanbidden".

„Gij kunt gezien hebben, dat een katholiek geknield lag voor een heiligenbeeld. Wij doen dit echter niet om een Heilige te aanbidden, maar om een Heilige te vereeren en door zijne tusschenkomst van God een gunst te erlangen. De knielende houding is de gewone houding des gebeds, maar nooit zal een Katholiek een Heilige aanbidden, ook de H. Moeder Gods niet!"

„O God, zoo zuchtte toen Anna, wat moet ik nog veel leeren! En ik dacht reeds zoo goed alles te weten!"

„Laat ik u voor het oogenblik dit zeggen, zoo ging daarop Deyman verder; Wij, katholieken, aanbidden God, omdat Hij is het Hoogste-Wezen, Schepper, Heer en Meester van hemel en aarde; de Heiligen vereeren wij als vrienden van God en ook als onze vrienden, die in den hemel voor den Troon Gods voor ons ten beste spreken."

„En de Moeder Gods dan," onderbrak Anna?

„Wij vereeren deze, als de grootste Heilige, op eene meer bijzondere wijze; maar wij aanbidden Haar evenmin als wien ook der andere Heiligen."

Anna dacht een oogenblik na; Deyman bemerkte, dat in haar fijn verstand een moeielijkheid opkwam; hij vroeg daarom:

„Is het u niet duidelijk, dat ge zoo nadenkt?"

„Ja, wel, antwoordde Anna, maar wat moet ik voor een beteekenis hechten aan het begrip „Moeder Gods?"

O, zoo, hernam Deyman, terwijl een lachje om zijne lippen speelde, zoudt ge dit zoo gaarne weten; welnu, luister dan nog eenige oogenblikken; ik zal u in 't kort dit punt der katholieke leer verklaren: Gij weet, dat God voor ons is mensch geworden d.w.z. God heeft de menschelijke natuur aangenomen, om in de menschelijke natuur te kunnen lijden in onze plaats en zoo ons te verlossen van onze zonden; daartoe moest Hij als mensch geboren worden uit een Vrouw. De „Moeder Gods" nu is de Vrouwe, die het leven schonk aan Hem, die de menschelijke natuur aannemend, als uit den Hemel nederdaalde om den mensch op aarde te verlossen! Laat u dit op het oogenblik voldoende wezen; gij hebt nu stof genoeg tot nadenken; bij een andere gelegenheid zullen we wel eens verder zien."

Anna vouwde hare handen ten Hemel en bad:

„O Heer, breng licht in de duisternis, die me omringt! er is voor mij nog zooveel verborgen in diepen nacht!"

Deyman was getroffen door deze woorden!

„Vertrouw op God, zoo zeide hij haar, en alles zal een goed einde hebben!"

Geheel anders was het gegaan met Edgar; hij, die stoere man, kende geen onderwerping! Hij schikte zich in zijn lot, omdat 't nu eenmaal moest; hij sprak niet veel, maar dacht zooveel te meer na over verleden, heden en toekomst. In den laatsten tijd vooral was hij zeer terneergeslagen; vroeger kon hij zich nog wel eens oprecht vermaken met zijn dochtertje, dat zich zijn vaderlijke liefkozingen onder het grootste pleizier liet welgevallen. Maar thans was dat geheel anders, de kleine Anna was voor hem een reden van inwendigen toorn geworden; hij was verbitterd op zijne vijanden. Als hij af en toe, zooals vroeger, zijn kind op zijne knie nam, om met de kleine te spelen, dan kwamen verleden, heden en toekomst in zoo rake lijnen voor hem op; hij dacht dan aan hetgeen zij alles miste. Hij dacht aan zijn vijanden, die hem en zijn kind in zoo'n ellendigen toestand hadden gebracht, en overwoog wat voor ellende in de toe-

postbode krijgen.*

Dit als preludium,als hors d'oeuvre

***

Dicht om half 9; weer open om 9 uur.

Dit zou gebeuren met Kolonialen Raad op Dinsdag XIII Mei.

'n Cynicus zou zeggen: krachtverspilling; waarom 'm gesloten, als je 'm dadelijk toch weer openmaakt.

't Is toch geen ijskast.

Snapt u vergelijking van dien nurks, is u 't eens met zijn boud beweer?

Ik beslist niet.

Had de eer bij sluiting en opening tegenwoordig te zijn.

Perstafel was verhuisd in schuine lijn van Z.O. naar N.W.

Koningin der aarde zit nu ingehekt, in 'n soort van geitenkoraal in duo decimo.

Vreemd, dat ze in Holland dit woord in deez' beteekenis niet kennen.

Bij koraal denken ze daar of aan muziek, of aan glazen bolletjes met 'n gaatje, of aan roode lippen, of aan 'n ver familielid van de hun welbekenden korhaan.

't Koraalhekje deed raar, verbeeldde zich misschien ook tot 9 uur op slot te moeten blijven, net als de Koloniale Raad.

Maar met vernuftige volharding en geridderd hulpbetoon, kwamen we toch binnen de veste.

Wat ik toen zag en hoorde en dacht (?), ziehier:

Heeren Raden waren gezeten, en keken officiëel bij het voorlezen van iets door den wn. president.

't Viel me op, hoe sommige menschen er in electrisch lichtgegloei heel anders uitzien, als beschenen door penetrant tropisch zonnelicht.

Opeens viel de hamer, dat is te zeggen de voorzittershamer gaf de tafel 'n dof.

Raad was gesloten.

Voor 25 minuten was Curaçao radeloos.

Toen werd 't gemoedelijk.

't Had iets weg van den foyer in de Haagsche opera. De heeren in rok en uitgesneden vest, velen ervan gedecoreerd, in groepjes sans-gêne druk doende, cigaret in plaats van entre-act, tusschen de soms nog geganteerde vingeren.

Sommigen converseerden buigend met dames op gereserveerde plaats, anderen namen in hun eentje 'n elegante pose aan, en peinsden.

Maar buiten was 't 'n lust voor de oogen te waren over dat drommig menschengewoel, onrustig in hun gespannen verwachting, fel belicht door 't limpide schaterend zonnegeflonker.

Daar waren jongelui met manchetboorden en reusachtig breede buikriemen, 'n soort van reddingsboeien, die 'n onnoemelijk aantal cigaretten naar binnen rookten in 'n minimum van tijd.

Daar zag men met rapieren doorregen reuzenhoeden met monster strikken, waaronder dames.

Daar liepen jaja's met drenzende snoezen van kinderen, 'n oud mum malend moedertje voorzichtig voortdribbelend op haar weerspannige alpargaten, ook lanterfanten er mannen met dikke knippende slaapoogen in ongewasschen facie.

Daar scharrelden tallooze straatterriers rond, die nu eens hun blinkend gebit in elkanders vel nepen, dan weer elkaar intens-critisch beroken, besnuffelden, overal hun natte neus instaken, maar vooral voortdurend met uitbundig genot zich krabden en krabden in hun harig omhulsel.

Daar waren kinderen die ruzie hadden, die speelden, die vielen, jongens met gaten in hun broekspijpen en zonder broekspijpen en uit gerafelde panama's; jongens die op zoetigheid zogen, jongens, chauffeurs in den dop, die automobieltje speelden, jongens, neen één jongen, 'n aardige zwartenkrullebol met grijze huilstrepen onder ze'n gitoogen op 't plantsoenhekje gezeten, die 'n grondige groote schoonmaak hield in ze'n reukorgaan.

Heb 'n idee, dat dit jongmensch 'n groot man zal worden.

Wat jammer toch, dat plantsoen, ondanks alle energieke pogingen, zoo schraaltjes, zoo piekerig, zoo verwaaid tusschen keurig hekwerk, achtergrond stoffeert.

Op verscheidene Engelsche W.I. eilanden gezien, dat cocospalmen 't prachtig doen op zoutig zeestrand.

Waarom 't met deez ook niet palmsoort geprobeerd.

Zeewater ter besproeiing in overvloed bij de hand, en met pleizier offreer ik 't ijverig plantsoen-comité materiaal voor zulk 'n aanplant uit mijn cocosbosch, dat toch al leven genoeg maakt.

Politie-agenten beginnen serieus te kijken, ongedurig te worden.

't Loopt tegen 9 uur.

Uit 'n hoek rechts achter 't raadhuis klinken nijdig neermeppende trommelstokken en rhijthmisch neergeklap van dikgezoolde schoenen.

Daar komen de soldaten de eerewacht betrekken.

Officier met oranje sjerp en ontbloot zijdgeweer in gespierde vuist, stentort commando's door heroieken snor.

Geweermannetjes staan nu onbeweeglijk in dubbele rij opgesteld voor trap-ingang, muziekcorps voorop met groote trom, die je frappeert als 'n uitbouwtje, 'n erkel, in 'n liniaalachtige huizenreeks.

Binnen neemt de erentfeste vergadering 'n afwachtende houding aan.

Gelegenheidsgezichten allomme.

Trekken aan snorren, en wriemelen om weerbarstige das

Zijn onder den indruk.

Buiten 't raam auto-da-fé'tje van rookende cigaret stompjes.

't Is bijna 9 uur.

't Is 9 uur.

Daar boemt 't kanon.

'n Tram glijdt belbeiend voorbij.

Op haar is opeens aller aandacht geconcentreerd, alsof nu de gouverneur met 'n trammetje verwacht werd.

Weer 'n kanonboem.

'n Rooie auto met goudgeschitter zoemt den punda-hoek om.

't Statig Wilhelmus klinkt.

Chauffeur, met veel gesmaad brandschoon wit colbert, stopt bewonderings waardig-correct vóór soldaten haag.

Denk daar niet min over, die man heeft ook zenuwen.

Gouverneur Nuyens in ambtsgewaad, begeleid door zijn twee adjudanten, salueert 3 buigende heeren, daarna met breed armgezwaai links en rechts zijn volk.

Moet mij van 't hart, dat ik 't toch zoo drommels jammer vind, dat de gouverneur in dit nobel-imponeerend gala, dat 'n cachet geeft aan elke officieele plechtigheid, zich zoo zelden aan ons impressionistisch volk vertoont.

Hoe vaak b. v., is 't bij jaarlijksch bezoek van gouverneur aan onze eilanden niet gebeurd, dat, bij landing, door de eenvoudige kleine luyden geuniformden adjudant, als Gouverneur-generaal werd toegejuicht en bewonderd.

En dat is toch eigenlijk niet zooals 't hoort, met alle respect voor heeren adjudanten.

Teruggekeerd tot 't normale, èn longenexpansie van Wilhelmusblazers en bycepszwelling van trommelmannen.

Hoog gezelschap is de ambtelijke trap bestegen, de zaal innengetreden.

Allen rijzen omhoog en neigen, ook de pers in haar koraaltje, ook ik, slechts 'n atoompje-pers, ondanks mijn 6 voet verticaal.

Adjudant Pieper ontvouwt een vel folio, overhandigt 't met hoofdschen knik aan gouverneur, die kaarsrecht staande voor stoel met hooge leuning 'n teug water sipt.

Mijne heeren! klonk 't toen niet sonoor stemgeluid.

Openingsrede, u bekend, werd in plechtige stilte aanhoord, ook buiten, waar politiemannen ontzettend kwaadaardig keken, was 't rustig.

Adjudanten stonden als standbeelden, gouden epauletten van den jongsten flikkerglansde in 't opale reflecteerende zongestraal.

Heeren Raden waren een en al aandacht.

Nu en dan kraste 'n perspotlood.

„En hiermede verklaar ik 't nieu „we zittingjaar geopend."

'n Buiging schuin links, schuin rechts; in dezelfde volgorde verliet gouverneur weer de vergaderzaal.

Wist uit militaire-lectuur, dat jonge officieren eigenlijk nog niet heelemaal sabel-fähig zijn bij afdalen van steile trappen. Zoo'n schommelend vecht-zwaard, kan zich soms zoo onlogisch-eigenzinnig tusschen je kuitenstelsel dringen, juist wanneer 't heelemaal niet te pas komt.

Ik stond op de loer, maar adjudant Hasijen doorstond schitterend de vuurproef, kwam veilig op 't platteland en stapte martiaal-salueerend door soldatenhaag.

Weer bliezen de trompetten, beukten de trommen 't Wilhelmus. Gebuig, gewuif; auto met 'n pefchok weg

Had nog 'n stille hoop, dat 'n militaire promenade door des stad op 't program stond, maar neen, al mi litair vertoon verdween weer in dien akeligen hoek achter 't raadhuis.

Die hoek moesten ze dichtmetselen.

En 's avonds was 't diner op 't gouvernementshuis voor de leden van die illustre vergadering.

Om dien tijd ging 's avonds s. s. „Niederwald" uit.

Was in 'n hurry.

Moest over de brug, maar niet naar 't diner.

Maar gaat nu eens over 'n open brug. Nam 'n pontje.

'n Koloniaal-Raadslid in vollen feestdos, werd langszij mijn zeekasteel overgewrikt ten festijne.

Heb 'n idee, dat soep reeds geserveerd was, toen dit mij zoo sympathiek lid zijn entrée de la salle deed.

Wat mij spijten zou.

Zeer!

***

Rest mij nog copie over interessant bezoek aan modernen kaai-aanleg in Schottegat van ondernemende firma Maduro.

Hoop over 'n dag of 14 te pennen over dit up to date-reuzenwerk.

Heb meer te doen, dan met Ditjes en Datjes-hierogliefen Amigoe-letterzetters 'n bedorven ochtend te bezorgen

Nu, dat is maar goed ook.

You're right, Sir!

JAN PAUL.

Barber, 28 Mei, 1913.

Naschrift van de Redactie.

*Gegadigden kunnen hun dienstaanbiedingen inzenden, met opgave van het verlangde loon, aan de *Redactie van Amigoe.* Zij, die bereid zijn, het gratis te doen, komen het eerst in aanmerking.

Van het Eucharistisch Congres

OP

Malta.

De Eucharistische Congressen behooren tot de wereldgebeurtenissen, vooral voor de Katholieke Lezers van de *Amigoe*. Een volledig verslag kunnen wij moeilijk overnemen, wij willen volstaan met de slotfeestelijkheden weer te geven, zooals die aan *De Tijd* door een Particuliere Correspondentie geseind werd.

Eerst echter willen wij in herinnering brengen de fijne beleefdheid der Engelsche Regeering, die een Engelsch oorlogschip, de *Hussard*, ter beschikking stelde van Zijne Eminentie, Kardinaal FERRATA, die het Congres als Pauselijk Delegaat zou voorzitten. De Kardinaal werd als Prins der Kerk door de Engelsche Regeering van Italië afgehaald en weder daarheen gebracht. Ook de Engelsche Gouverneur van Malta, een Protestant, heeft den Kardinaal met beleefdheid overladen. De Engelsche matrozen en soldaten namen aan de feestelijkheden officieel deel

Volgt nu de Particuliere Correspondent.

Op den laatsten congresdag werd 't hoogtepunt bereikt met den zegen van de zee, 's middags 5 uur — naar ik hoor, was deze plechtigheid een idée van mgr. Heylen, die hiermee een zoo merkwaardig schouwspel in 't leven riep, als nog geen enkel Eucharistisch congres gezien heeft.—

Jong en oud, alles stroomde 's middags naar de haven en de vraag rees: waar is de zegen 't beste te zien?

Deze zou door den Legaat gegeven worden van de bovenste „Barracca", een hooggelegen havenhoofd, waar de opgerichte baldakijn voor 't H. Sacrament van uit zee en de tegenoverliggende plaatsen van La Valletta duidelijk is waar te nemen. Als de processie, waarin de geestelijkheid van Malta, de broederschap van 't H. Sacrament, 't kathedraalkapittel het Allerheiligste voorafgaan, de kerk van St. Jan verlaat en zijn weg neemt door de Strada Reale, heb ik nog tijd genoeg, mij met de lift van af de hooge vesting naar den walkant te laten zakken en dan met 'n bootje naar 't tegenoverliggende Senglea te roeien, waar allervriendelijkste Sengleaërs een plaats voor mij hebben bewaard. Hier is 't gezicht op die duizenden booten in zee en de wachtenden op daken en wallen wondermooi. Matrozen zijn in de touwen geklommen en wuiven met hun mutsen, kinderen zingen, onder leiding van een kapelaan uit Senglea, op een van de uitstekende rotsen, liederen ter eere van 't H Sacrament.

„O Clemenza d'amore" jubelt het over 't water, waar de Heer straks verschijnen zal. Een ander priester bereidt het volk voor op de komst van den Heiland, hij preekt en weet met zijn vuur de geloovigen te bezielen.

De godsdienstige stemming van al die duizenden zegt, dat hier iets groots zal gebeuren, het geldt geen roeiwedstrijd, noch 't wachten op een aviateur, die de verbaasden zal vergasten op een sierlijk neerdalen op den wal, maar 't is Christus, tot wie de harten en hoofden gericht zijn; Hij brengt geen roem of eer, maar vrede en liefde. Dat begrijpen allen, die met jubelzangen en gebeden 't oogenblik van den zegen voelen naderen. Alle oogen zijn naar de processie gericht, die daar boven is aangekomen; de zon is al aan 't ondergaan, maar zendt nog juist de laatste roode stralen over de zee, die perlemoeren tinten krijgt. De witte habijten van de Dominikanen onderscheid ik duidelijk; zij staan naast de zwarte pijen van de andere monniken in gelid achter den baldakijn, waar zich nu de dalmatieken en koorkappen van de priesters bewegen. Dan is het een oogenblik doodstil. Alleen klinkt het „Tantum ergo" van de kinderen, en de monstrans met de H. Hostie wordt hoog in de lucht geheven. Alles knielt in aanbidding; 't wordt een onbeschrijfelijke zaligheid, die alle harten doortrilt. Van bastion en daken klinken salvo's, alle booten in de haven fluiten in de meest verschillende tonen, kerkklokken luiden, zakdoeken wuiven, zeilen buigen — alles groet den Koning der koningen, die zee en menschen zegent. In dankbare ontroering jubelt dan iedereen de uitroepen en liederen van 't volk mee. Van de hooge kerkkoepels af tot beneden in de schuitjes komt er weer beweging in de massa's en al zingend verzamelt men zich bij de juichende troepen. Men kan niet genoeg krijgen van dezen heerlijken dag en vindt het jammer om uiteen te gaan. „Wat zullen wij den Heer weergeven" voelt ieder in deze groote verbroedering tusschen de huisgenooten des geloofs.

Priesters en leeken nemen om beurten 't woord, om hun hart lucht te geven; aan 't handgeklap komt geen eind, als een spreker eindigt met, „leve 't katholieke Malta"— de duizenden brullen het na! Men weet zelf niet meer, hoe men eindelijk in de straten van Senglea, opgeduwd door den menschenstroom, langs trappen en terrassen is aangekomen. Hier zijn lichten en lampions al aangestoken en de menschen juichen van af hun balkons. In de kerk van Senglea wordt een oogenblik uitgerust. Hier verspreidt de laurier op den vloer, die dien morgen gestrooid is voor den celebreerenden Spaanschen kardinaal zijn feestgeuren door de heele ruimte. Zoo viert niet alleen de hoofdstad, maar het heele eiland dit Eucharistische feest mee.

Mijn vrienden nemen me dan mee naar hun huis, waar in marmer boven de deuren van 't voorportaal gegrift staat: „viva Gésu, viva Maria," als een bewijs, hoe de Heer aan deze huizen heeft meegebouwd. En met trots voeren ze me langs het monument, aan 't eind van de straat dat als herinnering van de overwinning op de Turken in 1565 is opgericht. Op 't plein klinken nog fanfares van de Queens-Band, als ik even later over de gezegende wateren van Malta naar de lift terugvaar in de stampvolle Ferryboot. Dit was wel 't glanspunt van 't congres — maar den volgenden dag krijgen we nog de groote processie, die de kroon zal zetten op dit katholieke wereldfeest.

Hoe zal ik den indruk beschrijven van dezen Zondagavond, als de processie na den zegen in de kerk van Sarria verder trekt onder den helderen sterrenhemel? Iedereen, die dit bijwoonde, is er nog verrukt over en vindt geen woorden, om die wondere stemming weer te geven. „Grandioso" en „splendido" zeggen de Italianen, die niet naar een woord hoeven te zoeken.

Als 't halfdonker is geworden in de enkele minuten, waarin gerust werd, zijn gauw de lampions en kaarsen aan de versierde huizen van Floriana opgestoken en in deze zee van licht kronkelt de processie zich door de straten tot aan 't groote plein voor de kerk van St. Publius, waar de beelden van de Pausen Leo XIII en Pius X den feeststoet afwachten. Nu volgt nog een laatste deel van den langen weg en hier komt de schitterend verlichte tribune, vanwaar de laatste zegen wordt gegeven, in 't zicht.

---

komst hem misschien nog te wachten stond. Hij gaf dan plotseling zijn kind over aan zijne vrouw en bleef wild en met van ingehouden toorn flikkerende oogen onrustig voor zich uitstaren.

Tot zijne vrouw zag hij op met eerbied en ontzag; hij wist, dat zij hem in zijne ballingschap was gevolgd uit geheel en al vrije beweging, enkel en alleen uit liefde. En hoe groot en edel gedroeg zij zich bij al haar zielelijden! Edgar zag dit, maar hij begreep haar niet. Dat een hoogst beschaafde vrouw van adelijke geboorte zich bij alles tevreden en gelaten kon toonen, afschoon zij inwendig nog zoozeer leed, neen, dat ging het begrip van den stoeren krijgsman te boven.

Als Deyman zijn vriend in zulk een sombere stemming aantrof, deed hij alle moeiten, om door onderhoudende gesprekken den gedachtengang van zijn vriend naar andere onderwerpen af te leiden; soms gelukte dit hem en dan keerde voor enkele oogenblikken dat gezellige, huiselijk verkeer terug van vroeger dagen; maar dan plotseling herinnerde zich Edgar zijn verloren geluk enverviel hij weder in zijn sombere stemming.

Zoo zat men eens bij elkander, toen Anna tot Deyman zeide:

„Ik was heden- morgen eens een eindje den heuvel van Helstone opgeloopen, toen ik in de verte een groot aantal menschen uit het kerkje huiswaarts zag keeren, zij hebben daar zeker hun Paaschfeest gevierd."

„Ja, antwoordde Deyman, dat is zoo; het is heden het Paaschfeest der Katholieken."

„Och, ja, zoo bracht Anna zuchtend in het midden; eens hebben wij dit feest ook gevierd; gelukkig en tevreden waren we; hoezeer verlangden we naar den dag van het Avondmaal, en nu......? Niets meer van dat alles!

„Ja, vrouw, antwoordde Gloswood kortaf; dat is voorbij! wij kennen geen geluk meer! Maar waar is het voor noodig, om dat alles hier in herinnering te brengen, zoo ging hij ontstemd voort; 't dient nergens voor! Gij denkt er niet aan hoe deze smartelijke herinnering eens anders ongeluk kan vermeerderen."

Deyman zag, hoe het Anna griefde, zóó door haren echtgenoot te worden toegesproken; hij trachtte, zooals altijd, de gedachten van zijn vriend af te leiden door over een ander onderwerp een gesprek te beginnen, maar deze staarde voor zich uit zonder eenwoord te spreken.

Anna stond op en begaf zich naar haar slapend kind; het deed haar, pijn dat Egar haar beschuldigde van ongevoeligheid.

Ook Edgar begreep, hoe hard hij voor Anna was geweest; hij boog zich voorover en sprak fluisterend met Deyman:

„Wat ben ik toch wreed; ik weet niet te lijden, zooals zij; meermalen bedroef ik haar, alsof ook zij niet ongelukkig is!"

„Ja, antwoordde hem Deyman, uwe vrouw is geheel en al toewijding. De vrouwen, zij voelen geheel anders als wij; wij, mannen, verzetten ons tegen alle lijden; zij daarentegen schijnen er zich als 't ware mede te voeden."

„Beminnen en lijden, zoo hernam Edgar, dat is hun levensstaak! Ik zal u met Anna alleen laten, zoo ging hij na eenigen tijd voort; gij kunt haar troosten, beter dan ik, die arme vrouw!"

Toen Anna zich om keerde, richtte Edgar zich op en begaf zich, onder voorwendsel van een luchtje te gaan scheppen, naar buiten

„Och, edele vriend, ik ben in de laatste week zoo ter neêr geslagen, zoo begon Anna het gesprek; ik gevoel me zoo ongelukkig! En dan is Edgar soms zoo onverschillig voor mij."

„Kom, kom, zoo onderbrak haar Deyman, daar moet ge niet te veel over denken; het spijt hem, dat hij zich soms een beetje hard toont, ik kan u echter verzekeren, dat hij u hoogacht en u bemint;"

„Mag ik u eens vragen, ben ik wel geheel en al onschuldig voor God, als ik mezelf zoozeer beklaag?"

"Het is niet verkeerd, antwoordde haar Deyman, dat gij uw ongeluk gevoelt; heeft Christus zelf niet gezegd:

Mijne ziel is bedroefd tot den dood? Als gij er geheel en al ongevoelig voor waart, welke verdiensten zoudt ge dan kunnen hebben door het dragen van uw kruis?"

„Toen ik dezen morgen die menschen kerkwaarts zag gaan, neen ik heb me nog nooit zoo diep ongelukkig gevoeld, als op dat oogenblik. Ik herinnerde me de dagen, dat wij op ons kasteel, in onze huiskapel, het Avondmaal vierden en uit de handen van onzen Predikant den wijn en het brood ontvingen!"

„Dat kan ik me voorstellen; dat roept in uw gehengen zooveel familie-herinneringen wakker!

Zonder twijfel, het Avondmaal was voor u een groot feest! het is het voornaamste punt van uwen eeredienst."

„En juist daarom zou ik er met u wel eens over willen spreken!"

„Laten we dit dan uitstellen tot morgen; het is al zoo laat; we gaan nu Edgar zoeken, de kleine Anna kan wel eenige oogenblikken alleen blijven; ze slaapt rustig."

Deyman en Anna begaven zich naar buiten en vonden Edgar al spoedig; hij was op den terugweg van zijne wandeling in de frissche avondlucht, men ging nu al pratende samen verder naar huis. Edgar en Anna begaven zich ter ruste; ook Deyman trok zich terug in zijn kamertje, bad het laatste gedeelte van zijn brevier-gebed voor dien dag en beval in een vurig gebed de bekeering van Anna den goeden God dringend aan.

(Wordt vervogld.)

Van St. Publius knetteren intusschen de militaire salvo's ter eere van 't H. Sacrament en in 't voorbijgaan zie ik zelfs 't dak van de methodisten kerk vol toeschouwers. Men voelt nu het einde van den zegetocht, als de baldakijn zich samenvouwt en de witte priesters op 't draagaltaar, een tempel hoog in de lucht, de komst van Ons Heer afwachten. De Legaat beklimt met 't Allerheiligste de trappen en na hem volgen de andere kardinalen, waarvan de roode slepen, die hun achterna worden gedragen, prachtig kleuren onder de vele booglampen. De processie heeft zich verdeeld om dit altaar heen en staat in een zee van menschen, die jubelen en zingen in deze wijde kerk. 't Moeten er 80 duizend geweest zijn, die voor den zegen zijn samengekomen, en al deze duizenden zingen samen „Te Deum!"

„Non confundar in aeternum" moet wel als een lange echo over de zee hebben nagoklonken. Mooi waren de stemmen niet, maar waren de leelijke stemmen van de monniken uit de fabel, die God dienden met heel hun hart, niet aangenamer aan den Heer dan de mooie van degenen, die van binnen koud bleven? Zoo moet het hier gegaan zijn, als de heele massa, ieder met zijn eigen stem, hard en schor, zuiver of valsch, in 't stof op den grond gebogen na 't „Te Deum" het „Tantum ergo" zingt. Maar men knielt op rozen, waarover kort te voren t' Allerheiligste gegaan is; in deze bloemengeur gaan de gebeden naar omhoog. t' Is doodstil, als het plechtig oogenblik van den zegen aanbreekt en 't Allerheiligste zich boven de hoofden vertoont. Ieder is aangedaan en nog lang blijft men geknield, tot de witte wierookwolken langzaam onzichtbaar worden tegen den blauwen hemel en verdwijnen in de zachte avondlucht.

Grootsch is de indruk van dit feestelijk einde, die afstraalt op alle gezichten. Het beste is in al die duizenden weer gewekt, een innige liefde van 't schepsel voor den Schepper, een éénheid van den mensch met Christus en Zijn Kerk. Een goede geest bezielt allen, die de stad weer doortrekken, als de processie ontbonden is. Men moet zijn vreugde uitvieren langs al die verlichte huizen en God zijn dankbaarheid toonen in vernieuwde uitroepen en jubelkreten. En heeft iemand, vooral een vreemdeling, den moed, om „Leve 't katholieke Malta" te roepen, dan wordt hij door 't volk dankbaar de hand gedrukt.

Malta heeft zich door en door katholiek getoond en godsdienstig is dit Congres bizonder weldadig geweest, al stond het niet op 't intellectueele peil van Weenen.

Toonde de Weensche bevolking zich verleden jaar weinig geestdriftig voor 't Congres, hier heeft de versiering van huizen en straten al dadelijk bewezen, hoe men deze Eucharistische week meeleeft. De versiering van de Strada Reale met eerepoorten, guirlandes en eucharistische symbolen, onder leiding van een architekt uitgevoerd, mag niet zoo rijk en smaakvol geweest zijn als van onze straten bij studenten- en koninginnefeesten, maar getuigt van den godsdienstigen zin der Maltezers. En niet alleen deze hoofdstraat, maar de kleinste straatjes op 't eiland, waar noch Legaat, noch processie zich vertoonen zouden, hadden balkons met lichtjes en godsdienstige prentjes. Zooals de vrome middeleeuwers hun gothische kerken tot in de onzichtbaarste uithoeken versierden, werkten deze menschen, soms met de armste middelen, maar met innig geloof, ter eere van God.

De illuminatie van La Valletta, zoowel in de stad, als daar buiten aan de haven gezien, waar ook de verlichting van Senglea, Notabile en Floriana een zeldzaam effect maakte over 't water, slaagde schitterend in deze zomersche atmosfeer. Geen regen of wind blies de lichten uit; tot laat in den nacht, als veel congres-gangers Malta al weer verlieten, beschenen ze het feestvierend eiland.

Berichten uit de Kolonie.

Vooruitgang der Katholieke Kerk.

De gemeenschappelijke afzwering van twee groote anglicaansche abdijen der Benedictijnen is reeds bekend. In die van Caldey keerden van de 30 religieuzen 26 naar de Moederkerk terug, in die van S. Bride 28.

In Engeland is er een zeer sterke neiging merkbaar onder de Protestanten om weder Katholiek te worden.

In de laatste 12 jaar bekeerden zich 446 Anglicaansche Predikanten, 205 Officieren, 129 Rechters, 60 Geneesheeren, 66 Leden van den Adel. Men schat het gemiddeld aantal bekeerlingen per jaar op 8.000.

In het begin der dertiende eeuw waren er in Engeland 100.000 Katholieken, thans zijn er 2.300.000.

Ook in de Ver. Staten van Noord-Amerika is de vooruitgang van het Katholicisme zeer groot. In den loop van 1912 werden 373 nieuwe kerken gebouwd, in het geheel zijn daar nu 14.312 R. K. kerken. Het aantal Priesters bedraagt 17.945. Er zijn 30 gymnasia en academies voor jongens en meisjes, 189 academies alleen voor meisjes. Het aantal Katholieken in de V. St. bedraagt 15.154.158.

Onderwijs.

De lokalen der St. Vincentiusscholen aan de Overzijde zijn aanmerkelijk uitgebreid. Dit nieuwe gebouw werd heden morgen door den Hoogeerw. Pater G. Wolsky plechtig ingewijd. Het goed geschoolde koor der Eerw. Fraters voerde daarbij op onberispelijke wijze de liturgische gezangen uit.

Na de plechtigheid nam de Hoogeerw. Pater Pro-Vicaris het woord: Het heeft Monseigneur gespeten zelf deze nieuwe scholen niet te hebben kunnen inwijden, maar nu de Apostolisch Vicaris afwezig is, is het voor ons des te meer een welkome gelegenheid eens openlijk te zeggen, hoezeer het ijveren van Mgr. Vuylsteke voor het Onderwijs in de Kolonie op prijs wordt gesteld. In een paar jaar tijds werd reeds een nieuwe school gebouwd op Sta. Maria en op S. Willibrordo, terwijl die van Montaña werd uitgebreid. Op Aruba was men ook al bezig een nieuwe school op te trekken, tegelijkertijd dat met den aanbouw van deze nieuwe lokalen werd begonnen.

Met dankbaarheid mag het Curaçaosche Volk zich herinneren, wat al geldelijke offers het Vicariaat brengt in het belang van het Onderwijs.

In naam der Katholieke Missie brengt Pater Vicaris dank aan Mgr. Vuylsteke voor de groote uitbreiding binnen korten tijd aan het Onderwijs gegeven, maar wenscht Z. D. H. ook tevens geluk met het succes, behaald bij dezen echt apostolischen arbeid.

Z. H. Eerw. strekt deze gelukwenschen ook uit tot den Zeereerw. Heer Pastoor der Parochie en de Geestelijkheid der stad. Er is nu plaats genoeg voor alle Katholieke jongens van Otrabanda. Dat de Geestelijkheid zich blijve beijveren een trouw schoolbezoek te bevorderen.

Ook de Eerw. Fraters worden gelukgewenscht met deze mooie uitbreiding hunner reeds zoo talrijke lokalen. Het onderwijs zal er beter door geregeld kunnen worden, het lesgeven des te pleiziеriger zijn.

Innige dank wordt ook gebracht aan de Weldoeners in Nederland, die Monseigneur in staat stelden zulke groote uitgaven te doen in het belang van het Onderwijs. De steun van het Gouvernement wordt mede hierbij dankbaar erkend.

Ten slotte een woord van geluk aan de uitvoerders der werkzaamheden. Het gebouw zit goed en kloek in elkander, het geheel geeft een indruk van den zeer bloeienden toestand van het R.K. Bijzonder Onderwijs in de Kolonie. Dat het zich nog verder moge ontwikkelen en groeien en bloeien. Daartoe werd Gods zegen dezen morgen over deze nieuwe gebouwen en de bewoners afgesmeekt.

Inspectiereis.

Heden in den namiddag wordt Hr Ms. *Zeeland*, volgens marconigram, hier terug verwacht. De Gouverneur werd op zijn inspectiereis naar de Bovenwindsche eilanden vergezeld van zijn militairen adjudant, Luitenant Pieper.

Manoeuvres

Hedenmorgen zijn de troepen van het Garnizoen en van het Weerbaarheidscorps uitgetrokken tot het houden van gecombineerde manoeuvres op Lombok.

Havennieuws.

Onderlosser No. 3 is vanmorgen, met de vlag voor de boeg, prachtig van stapel geloopen en ligt met No. 1 en No. 2 nu rustig te wachten op den zandzuiger.

De Heer Weug heeft met het bouwen dezer onderlossers getoond een eerste klas werkman te zijn, die zijn vak degelijk verstaat.

Zulk een technische kracht is een heele aanwinst voor Openb. Werken.

* *
*

De Shipping Illustrated van 10 Mei 1913 heeft weder een mooi reclame-artikel ten gunste van onze haven, getiteld: *Bunkering at Curaçao*. De Historische bizonderheden, daarin voorkomende, zijn een weinig minder juist. De tijd, dat de Curaçaosche planters suiker, katoen, indigo en tabak uitvoerden, ligt, helaas, heel ver achter ons. Maar, wat er gezegd wordt van onze mooie haven en van de verbeteringen onzer havenwerken, door Gouvernement en Particulieren ondernomen, mag gerust overal gelezen worden. Het kan niet genoeg herhaald worden, dat Curaçao een veilige en goedkoope haven is, waar de schepen zich vlug van water, ijs en steenkool kunnen voorzien.

Vier kiekjes van het manoeuvreeren met de *Pocahontas* der firma S. E. L. Maduro & Sons verluchten den tekst.

Curaçao Kolenstation.

't Gaat goed. 't gaat best; de kolenleverantie neemt toe.

Gedurende het eerste kwartaal van 1912 werden geleverd 12,938 ton.

Gedurende het eerste kwartaal van 1913 werden geleverd 15,667 ton. Een vermeerdering dus van ± 2,700 ton.

De uitvoer

gedurende het eerste kwartaal van 1913 is over het algemeen iets minder dan gedurende hetzelfde kwartaal van 't vorige jaar.

Verleden jaar vertegenwoordigde de gezamenlijke uitvoer van alle eilanden der Kolonie gedurende het eerste kwartaal een waarde van f 630,511 dit jaar van f 542,342. Een vermindering derhalve van ± f90000.

De hoeden hebben hieraan heel veel schuld.

In 1912 werd gedurende de drie eerste maanden van het jaar uitgevoerd voor een waarde van f 227,814; dit jaar f 177,053 of voor ± f 50,000 minder. Verleden jaar werden in het eerste kwartaal uitgevoerd 30.692 dozijn dit jaar 30 464 dozijn. Het verschil zit hem dus voornamelijk in een kleine daling der prijzen.

Maar, verleden jaar was het ook een buitengewoon mooi hoedenjaar. Wij hopen echter, dat de uitvoer van dit product onzer volksnijverheid steeds zal toenemen en nimmer verminderen. We moeten dus nu weer inhalen, wat we in het eerste kwartaal verloren hebben.

Verdronken.

Dinsdagmorgen is in de buurt van Montaña een man, die niet wel bij 't hoofd was, in een put geraakt en verdronken. Dr. Henriquez verrichtte de lijkschouwing.

Hoedenstroo.

Het Statenlid May heeft bij de behandeling der Surinaamsche Begrooting gevraagd goeden zorg te willen besteden aan de palmen voor de hoedenvlechterij.

Bravo! en dank. 't Is te hopen, dat de proef tot uitplanting der palmieten slage en Suriname Curaçao kunnen voorzien van mooi blank stroo.

Auto's.

No. 23 is gearriveerd, het eigendom van den Heer Morris E. Curiel.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van *La Casa Amarilla* zeer aardige reclame-artikelen voor Lucas Bols' likeuren.

Ontvangen van de Heeren James & Henry Jones, Agenten der *Leyland Line* een nieuwe Itinerario.

Onzen oprechten dank.

S.S. Juliana.

De Gouverneur van Suriname antwoordde op de opmerking der Staten:

Van het algemeen door de Staten geuite waarschuwend woord tegen eventueele overneming door het Gouvernement van het stoomschip „Prinses Juliana" nam de Gouverneur met eenige verwondering kennis.

Immers de voortdurende klachten over dezen bodem, waarvan de Staten gewag maken, zijn blijkbaar nooit te bestemder plaatse geuit. Nu deze klachten ook door de Staten niet nader zijn aangewezen, is het den Gouverneur niet mogelijk de juistheid er van te beoordeelen en eventueele middelen ter verbetering aan te geven. In het algemeen acht ook de Gouverneur het in het huidige stadium van de onderhandelingen betreffende de overdracht, ongewenscht zonder bepaalde noodzaak de uitgaven der kolonie door aankoop van nieuw materieel te bezwaren.

Officieele berichten.

De onderwijzer 3de klasse Antonio de Groot is gedurende het verlof van den onderwijzer A. E. Gollo, werkzaam gesteld aan de openbare lagere school op Aruba.

Aan den brigadier bij de brigade marechaussee alhier, H. J. Westerhof is tot herstel van gezondheid, een maand verlof verleend.

Aan den kommies der belastingen te water op Bonaire, H. B. Vos is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Aan den geemployeerde ten postkantore alhier, D. H. F. Dussel is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den brievenbesteller 2de klasse alhier, F. M. Lopez is tot herstel van gezondheid, een maand verlof verleend.

Aan den Gezaghebber van Aruba H. J. Beaujon is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

W. Enrique, Tomás Cachi, Isabel de Garcia, Reinita Facunda, Rosarita Henriquez, Niel Janse, Maria L. Lopez, Eliodoro Nuñez, A. Oosters, Simon Reina, Rodelfina Sjaklen, Johana Threder, Luicita Vaez.

Aangeteekende stukken: C. N. Evertsz, José Rodriguez.

Drukwerken: Moses S. L. Branger, H. Correa & Co., Benny de Casseres. Johanna P. de Hart & hijos, N. C. Evertsz, Carmen M. Fiol, L. C. Henriquez.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 30 Mei 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per K.G.		0.22
ZOUT per vat van 180 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.70
id. per KG. 2e kw.	„	0.60
HUIDEN per K.G.	„	0.65
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.20
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):		
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„	3.87½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	4.
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—
„ „ 6 „ „	„	8.
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	12,
„ „ 11 „ „	„	15.
„ „ 12 „ „ OLA	„	15
„ „ 13 „ „	„	15
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	15

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

249 ratten
8.875 muizen.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7.30 OVERZIJDE.

te geven door de Militaire Kapel

1. Amazonen	Marsch	G. Michaelis
2. Banditenstreiche	Ouverture	F. Suppe
3. Manöver-Klänge	Walzer	F. Kalman
4. Fantaisie sur Zampa		Herold
5. Manhattan-Beach	Marche	J. Sousa
6. Potpourri aus des Graf van Luxemburg		F. Lehar
7. Les echos des bois—Idylle pastorale-Solo pour Picolo		E. Damare
8. Tu Imagen	Danza	J. Campos

Uit de naburige Republieken.

Santo Domingo. Zoo langzamerhand beginnen de Zuid-Amerikaansche republieken zich te ontworstelen aan de alleenheerschappij der Presidenten en van hun partij. De wetten en constituties zijn prachtig in elkander gezet en voorbeelden van wetgeving dikwijls. Totdusverre helaas, bestonden zij slechts op 't papier, in de praktijk trad meermalen de willekeur der magistraatspersonen in plaats der wet.

In Venezuela is het Congres opgekomen tegen het tractaat met Frankrijk gesloten. In Sto. Domingo

verzet zich het Congres tegen de leening van $ 1.500.000 aangegaan met de *National City Bank* van New York op 22 Februari 1913.

Geen [illegible] noch kontract ten laste van de Nationale Schuld is geldig, tenzij goedgekeurd door het Congres. Deze goedkeuring is niet gevraagd, en, een zeer vreemd geval, de gelden werden uitbetaald en zijn ten deele reeds besteed om achterstallige schulden en traktementen te voldoen.

President Bordas zit dus wel in een leelijk parket, als tusschen twee vuren, de Amerikaansche Regeering en de Vertegenwoordigers van het Dominikaansche Volk.

Daarbij komt nog, dat er veel schuld is en weinig geld, terwijl door de vele wisselingen van het Bestuur niemand weet, hoe de eigenlijke toestand der geldmiddelen is. De senaat heeft een commissie benoemd om achter den zuiveren toestand te komen.

Puerto Rico. De president der Kamer van Afgevaardigden heeft aan President WILSON een telegram gezonden om hem te verzoeken de suikerrechten niet te verlagen, daar de landbouw, nijverheid en handel volslagen vernietigd zouden worden, als de verbouwing van suikerriet door verlaging der prijzen niet meer loonend zou zijn. De arbeiders zouden niet voldoende kunnen worden uitbetaald, en zoo zou de geheele rietbouw ten gronde gaan.

Koffie en suiker zijn de hoofdproducten van Porto Rico. Koffie geniet al geen protectie, als de suiker nu geheel vrij komt, mist Porto Rico de voornaamste bron van inkomsten.

Buitenland.

De grootste moeilijkheden zouden komen als Turkije door de Balkan-Staten overwonnen werd, — zoo ongeveer schreef men bij het begin van den oorlog. De gebeurtenissen bevestigen deze meening al meer en meer. Uit Boekerest, de hoofdstad van Rumenië, verneemt een Engelsch blad dat de toestand op den Balkan hopeloos verward is, — een mededeeling, die inderdaad het best den waren stand van zaken schijnt weer te geven. Want het is uiterst moeilijk, zoo niet onmogelijk, zich een eenigszins juist denkbeeld, omtrent het verloop der dingen op het schiereiland te vormen. Alleen staat vast, dat de toestand uiterst kritiek is en lijkt het zeker dat de vrijwel beëindigde oorlog met Turkije door nieuwe krijgsbedrijven zal worden gevolgd.

De oorzaak van al deze onzekerheid en verwarring is tweërlei: *oneens* zijn het de groote mogendheden en *oneens* zijn het de kleine Balkan-Staten. Oostenrijk staat tegenover Rusland (beiderzijds gesteund door hunne bondgenooten) en Bulgarije tegenover Servië en Griekenland. Wat kan daar anders uit voortkomen, dan verbittering en strijd? De oorlog tusschen Servië en Griekenland eenerzijds en Bulgarije anderzijds zou zelfs reeds begonnen zijn, heet het in sommige berichten; maar de censuur der respectieve regeeringen wordt zoo streng toegepast en de officieele en diplomatieke waarheid(!) zoo angstvallig gehandhaafd, dat het niet gemakkelijk is achter de werkelijkheid te komen.

Wanneer nu Oostenrijk zijne eischen ten aanzien van Servië en Montenegro doorzet — en het heeft er allen schijn van dat de Donaumonarchie op 't punt staat hiertoe over te gaan — zal de Europeesche oorlog uitbarsten, vreest men. Dit zal echter wel weer op een „sissertje" afloopen; men is te beschaafd en te zeer ontwikkeld, om recht te zoeken door geweld!

Men zegt in onzen beschaafden tijd — en zeer logisch — vrede door recht" en niet „ recht door geweld" Rusland zal het echter volgens de niet-pacifisten voor zijne beschermelingen opnemen en dan komt niet alleen tusschen Oostenrijk en Rusland, maar ook tusschen Frankrijk en Duitschland de lont aan 't kruit, terwijl Italië en Engeland eveneens een woord zullen meespreken. Duitschland steunt zijn Oostenrijkschen bondgenoot zeer krachtig en met reden. De regeering te Berlijn, voornamelijk Bismark, heeft indertijd de Oostenrijkers in den Balkan gedreven, eenerzijds om hem schadeloos te stellen voor het in Duitschland verloren overwicht, anderzijds om zich zelf eenigermate te ontlasten van den Russischen druk op de Oostergrens; Duitschland kan daarom zijn bondgenoot in geen geval in den steek laten en zal hem met inspanning van alle krachten steunen. Italië heeft bij de Oostenrijksche politiek minder belang, maar toch blijkt nergens uit, dat het die niet zou willen bijvallen.

Of dan de Europeesche oorlog voor de deur staat? Dit is volgens hen het geheim der kabinetten, maar kan ook afhangen van den drang der omstandigheden, waardoor de regeeringen reeds meer dan eens voor verrassingen werden geplaatst. Niemand weet dus wat de dag van morgen zal. De mogelijkheid bestaat, maar het is niet meer dan een mogelijkheid, dat de strijd ten slotte alleen door de Balkan-staten zal worden uitgevochten. Servië, Montenegro en Griekenland zijn Ruslands vrienden, om niet te zeggen vazallen, maar op Bulgarije schijnt men te St. Petersburg niet meer zoo onvoorwaardelijk te kunnen rekenen, terwijl Rumenië het dichtst bij de triple-alliantie staat, en Albanië, ten spijt van zijn nieuwbakken koning nog in een toestand van anarchie verkeert.

Een oorlog om den Balkan zou onder deze omstandigheden ook voor Rusland groot risico met zich brengen en misschien geven de diplomaten er deswege de voorkeur aan, eerst de kleine Staten maar eens hun krachten te laten meten. Is er eenig licht in den chaos gekomen, eenige orde geschapen uit de verwarring van dit oogenblik, dan kan men altijd nog zien.

Ja en dan zeggen die diplimotaten: Laten we toch wijzer zijn; zonder oorlog komen we er ook wel.

En nu mogen ten aanzien van de practische waarde der georganiseerde vredesbeweging allen niet met hetzelfde blijmoedige optimisme bezield zijn, de beweging in zich is ongetwijfeld loffelijk. Zij heeft als zoodanig aller instemming.

Maar bedenkelijk is het, wanneer pacifisten, onder het mom van voor het vredesbeginsel op te komen, een campagne tegen Duitschland op touw zetten.

Dit geschiedt in een uit Parijs onder het stempel van den „*Cercle de la Paix et de l'Arbitrage*" verzonden manifest, waarin op de vorming van twee viervoudige bondgenootschappen wordt aangedrongen: het eene van Zwitserland, België, Nederland en Denemarken tegen Duitschland, het andere van Bulgarije, Servië, Montenegro en Griekenland tegen Oostenrijk.

Men begrijpt reeds, uit welken geest dit manifest werd geboren.

Het vertelt ons, dat de „monsterachtige" nieuwe bewapening van Duitschland niet alleen Frankrijk, maar ook de vier aangrenzende kleine staatjes heeft verontrust en dat men met name in Nederland slecht op zijn gemak is, waar men „de Duitsche begeerigheid naar de Nederlandsche havens en koloniën kent."

In België, Zwitserland en Denemarken is men eveneens slecht over de Duitsche legerversterking te spreken, en nu wil het manifest, dat de vier kleine staten met elkaar voeling houden, de lasten voor de landsverdediging met geestdrift opbrengen en de pruttelende belastingbetalers onophoudelijk den naam zullen toeroepen van „hem, die hun zoo zware lasten oplegt en bij den dageraad der twintigste eeuw de rust van Europa zoo ernstig verstoort."

Daarna wordt hulde gebracht aan de vier kleine Balkan-staten, wier bondgenootschap moet worden bevestigd, opdat zij weerstand kunnen bieden aan de pretenties van Oostenrijk, „dat, steunende op de 900.000 soldaten van het Duitsche leger in vredestijd, meer dan ooit de verwoede vijand wordt der nieuwe Balkan-staten."

Dan krijgen we na het wapengekletter en de ophitsing tegen Duitschland en Oostenrijk de eenigszins vreemd doende verzekering, dat de vredesvrienden zich niet moeten laten ontmoedigen, dat zij — en daar hebben we echte vrijmetselaarsstijl — luider dan ooit hun stem moeten verheffen ten gunste van de Eendracht, de Broederschap en de Gerechtigheid.

Is het niet droevig — vraagt het manifest ten slotte — enkel oorlogsgeruchten te hooren in het begin der twintigste eeuw, bij haar geboorte als de groote eeuw van den Vrede begroet? Maar is het niet nog droeviger te zien dat een Keizer, die niet ophoudt zich met christelijke en vredelievende gevoelens bezield te verklaren, een millioen zijner onderdanen in soldaten van zijn actief leger omschept!

Hier is geen pacifist, maar een Franschman aan het woord, die het niet zetten kan, dat de Duitsche macht de Fransche in sterkte overtreft, en nu van de vredesbeweging gebruik, misbruik, poogt te maken om andere staten tegen Duitschland op te zetten.

Men mag bij de vredesbeweging wel voor dergelijke methodes oppassen, die de goede zaak, welke zij voorstaat, in discrediet kunnen brengen.

En in Frankrijk, waar men door Rusland en de Balkan-staten, te steunen en te stijven, hoog spel speelt, heeft men allerminst het recht, den Duitschen keizer als den grooten, den eenigen schuldige van de opdrijving der oorlogslasten voor te stellen.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 24 MEI — 7 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	24 Mei	New-York	24 Mei	Maracaibo
Prins Willem IV	P C v d Graaff	25 „	Amsterdam	26 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	26 „	La Guayra
Merida	A Johanson	28 „	La Guayra	29 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	29 „	Maracaibo	29 „	New-York
Caracas	Furst	29 „	New-York	29 „	La Guayra
Merida	A Johanson	29 „	Maracaibo	30 „	Maracaibo
Prins Maurits	P Koningstein	1 Juni	New-York	2 Juni	Amsterdam
Caracas	Furst	3 „	La Guayra	4 „	New-York
Merida	A Johanson	4 „	Maracaibo	4 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	7 „	New-York	7 „	Maracaibo
Pr. *Willem V*	J W Drijver	7 „	Amsterdam	8 „	New-York
Antillian	Davies	26 Mei	Liverpool	27 Mei	Galveston
Città di Torino	E Fulle	29 „	Génova	29 „	Colón
Patagonia	H Schuster	31 „	Hamburg	2 Juni	Hamburg
Odenwald	C Segebarth	30 „	Pto Colombia	30 Mei	Hamburg
Citta de Torino	E Fulle	8 Juni	Colón	8 Juni	Génova
William Cliff	Trickey	5 „	Liverpool	5 „	Sta. Marta

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Abeona H	24 Mei	Bonaire	*Lady C*	24 Mei	Rio Hacha
Pluma de Oro	24 „	Maracaibo	*Olinda H*	24 „	Sto. Domingo
Refugio H	24 „	Aruba	*Rosa Maria H*	24 „	Aruba
9 de Abril H	25 „	Maracaibo	*Virginia H*	26 „	Vela de Coro
Carlota H	26 „	Maracaibo	*Refugio H*	26 „	Aruba
Sirena H	27 „	Vela de Coro	*Diana V*	29 „	Maracaibo
Rufina V	28 „	Maracaibo	*Clicia V*	28 „	Maracaibo
Rosa Maria H	28 „	Aruba	*Pluma de Oro*	29 „	Vela de Coro
Virginia H	29 „	Vela de Coro	*Diana V*	30 „	Maracaibo
Carmelita V	29 „	La Guayra	*Carlota H*	31 „	Barcelona
			Rufina V	29 „	Vela de Coro
			Abeona H	30 „	Cuba
			Rosa Maria H	30 „	Aruba

24 Mei is hier gepasseerd SS TRENT der R.M.S.P. op hare reis Colón-Engeland.
Dezer dagen wordt verwacht het S.S. THELMA der Red D Line hier binnengeloopen en vertrokken naar Maracaibo
30 Mei binnengeloopen een Deensche kolenboot komende van Norfolk.